

मिशन नॉट

जगातील अनेक देशात प्राचीन काळापासून हजारो युद्धे झाली. अनेक युद्धांचा इतिहास हे सांगते. की ज्या सैन्याकडे अधिक मारक शक्ती असलेली शस्त्रे ते सैन्य युद्ध जिंकते पण आधुनिक शस्त्रे असुनही युद्धात पराभव झाल्याची असंख्या उदाहरणे आहेत. आपले देवत छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या सैन्याने बलाढ्य मुस्लिम सैन्याचा पराभव केव्याचे आपणास माहित आहे. आधुनिक इतिहासात भारताने पाकिस्तानचा १९६५, १९७१ आणि १९९९मध्ये पराभव केला, त्यावेळी पाकिस्तानी सैन्याकडे भारतीय सैन्याकडे जो विमाने आणि रणगाडे होते त्यांच्यापेक्षा आधुनिक छडाड विमाने आणि रणगाडे होते. पण आधुनिक शस्त्रे असले तरी ते योग्य प्रकारे वापरता आली पाहिले, तसेच वापरणारा सैनिक निघड्या झालेला असावा लागतो. बांगलादेशाचे युद्ध ३ डिसेंबर १९७१ या दिवशी सुरु झाले, पण त्याच्या आधीच पाकिस्तानी सैन्याने आपल्या कुरापती काढायला सुरुवात केली होती भारतकडे छोट्या आकाराचे नॉट विमाने होती आणि पाकिस्तानकडे मात्र मोठी आणि आधुनिक सेवरजेट लढाऊ विमाने होती.

२२ नोव्हेंबर १९७१ या दिवशी पाकिस्तानच्या सेवरजेट विमानांनी भारतीय भुमीत आति-क्रमण केले, पण आपल्या चिमुकतया नॉट विमानांनी त्यांची चार सेवरजेट विमाने पाडली ते प्रसंग पुढील प्रमाणे आहे -

२२ नोव्हेंबरला स्वस्त्या लवचून लमिनेड झाली

होती, आणि आपल्या रडारवर चार सेक्टर जेट
 भारतातील म्हणजे बंगालचा सीमेवरील बॉयर्स
 या आपल्या ठाण्यावर हल्ला करण्यासाठी निघाली
 आहेत असे दिसले. आपली चार नॅट विमाने
 उड्डाणाच्या तयारीत आहेत असे दिसल्यावर सेक्टर जेट
 माधारी फिरली. ही भारताला दिलेली हल होती,
 कारण दुपारी दोन वाजून ४८ मिनिटांनी ही विमाने
 पुन्हा भारतीय हद्दीत आली, यण आपल्या नॅट
 विमानांनी तत्काळ उड्डाण केले. सेक्टर जेट
 भारताच्या हद्दीत येताच नॅट विमानांनी हल्ला
 केला. आखले वैमानिक फ्लाइट सेक्टर गणपती
 आणि फ्ला. ले. काझारुस यांनी दोन विमाने पाडली
 आणखी दोन सेक्टर जेट फ्लाइट सेक्टर मार्सेई
 यांनी उरलेली दोन विमाने पाडली - पाकिस्तानचे
 दोन वैमानिक हवाई छत्रीच्या सहाराने रबाली
 उतरले यण त्यांना आपल्या सैनिकांनी तळविले
 पकडले. अशा शितीने नॅट विमानांनी हे सि ई
 केले की ही विमाने अजुनही किती उपयुक्त
 आहेत.

डॉ. अरुण जोशी

संपर्क - ९८६९२६७५२०

